

Erfgoed met een verhaal: restaureren in het hart van Antwerpen

Aan de basis van dit spraakmakende restauratieproject ligt een 19de-eeuws hoekpand met een uitgesproken historische waarde. Dankzij de opmerkelijke houten erker en de unieke kleurencombinatie is het pand onlosmakelijk verbonden met het straatbeeld, beschermd door monumentenzorg en gekoesterd door de stad. De restauratie werd uitgevoerd door schildersbedrijf Stemo uit Sint-Niklaas dat voor de verven beroep deed op Ralston Colour & Coatings.

Tekst & foto's: Ralston Colour & Coatings

Cultureel ankerpunt

“Het was ons meteen duidelijk dat de renovatie hier méér zou zijn dan verfraaiing alleen”, vertelt Andy Finet van Stemo. “Dit ging over het bewaren van een stukje Antwerpse ziel. Elk detail, van de markante erkers tot de sierlijke gevels, moest authentiek blijven; elke ingreep werd afgewogen tegen de strenge eisen van erfgoed en de visuele traditie van de buurt. De eigenaar was vastberaden het pand weer in ere te herstellen, maar kreeg een torenhoge uitdaging gepresenteerd. Onderdelen mochten niet worden afgebroken of onzichtbaar gewijzigd; zelfs de kleurkeuze stond onder toezicht van de stad, omdat het bestaande palet als cultureel ankerpunt gold. Overleg met de stad Antwerpen, vergunningen en monumentenzorg vormden maandenlang het voortraject, altijd vanuit het oogpunt van het stadsgezicht én respect voor het verleden.”

Een verleden van uitstel en verval

Het pand verkeerde in erbarmelijke staat. “Tijdens eerdere overnames werd de restauratie telkens uitgesteld, waardoor houtwerk en schrijnwerk niet alleen sterk verweerd, maar op veel plaatsen ronduit rot en instabiel bleken. De laatste grote schilderbeurt dateerde immers al van dertien jaar eerder. Sindsdien hadden wind, regen en luchtvervuiling vrij spel gehad. Onder het ogenschijnlijk uniforme oppervlak schuilden tal van verborgen gebreken: oude en nieuwe houtstructuren waren lukraak gecombineerd, eerdere herstellingen waren vaak louter cosmetisch, en de laklagen brokkelden bij de minste aanraking af. Foto's van de locatie spraken boekdelen en werden als handleiding ingezet voor een aanpak waarbij geen compromissen werden gesloten.”

Grondige analyse

De sleutel tot dit succesvolle herstel zat in de samenwerking tussen alle partijen die onder leiding van Stemo Schildersbedrijf, dat sinds begin dit jaar onderdeel is van Cemco, het project in goede banen wisten te leiden. “Vanuit Stemo kunnen we bogen op een breed opgebouwde expertise in renovaties en technisch complexe schilderwerken. Omdat we voor eerdere projecten al uitstekend hadden samengewerkt, namen we contact op met Daisy Seghers, area sales manager & technisch adviseur bij Ralston Colour & Coatings. Een grondige analyse van de staat van het gebouw in de Kloosterstaat bracht snel helderheid over de systeemkeuze. De eisen aan kleurbehoud – zoals gezegd niet alleen verankerd in gemeenteregels, maar evenzeer volgens de verwachtingen van de klant verwachting – maakten een standaardbenadering nagenoeg onmogelijk.”

De situatie vóór restauratie

De situatie vóór restauratie

© Simon Van Ranst - Andy Finet (Stemo) en Daisy Seghers (Ralston Colour & Coatings) voor het gerestoreerde pand

Wisselende houttypes

Uitdagend was vooral dat de gevel uit een lappendeken van verschillende houtsoorten bestond. “Een nachtmerrie voor elke restaurateur. De oplossing moest duurzaam zijn, flexibel, maar ook ademend om het risico op ingesloten vocht en verdere houtrot uit te sluiten. Ralston stelde voor om eerst een diepwerkende biobased primer, Ralston Aqua AllPrimer, te plaatsen en daarna de Ralston Aqua 3-in-1 Satin (primer, tussenlaag en eindlaag) watergedragen micro-poreuze lak. Het resultaat is niet alleen milieuvriendelijk en technisch vooruitstrevend, maar ook perfect afgestemd op wisselende houttypes. Van fundamenteel belang bleek ook de keuze voor Ralstons eigen pigmentpasta's, die dankzij lange en intensieve vermaling uitzonderlijk heldere, sterke en kleurechte resultaten opleveren, zelfs na jaren blootstelling aan weer en wind. Voor ons was het ook belangrijk aan de klant te kunnen verzekeren dat de restauratie jarenlang een goed resultaat oplevert en niet na een paar jaar opnieuw moet worden aangepakt.”

Stapsgewijze uitvoering

De renovatie begon met grondige inspecties op locatie. “Op het gelijkvloers werden monsters genomen, kleuren geanalyseerd en een verfijnd technisch advies opgesteld. Om het kleurbehoud te verzekeren werden uit historisch onderzoek

referentiekleuren vastgesteld, waarna alle verdere productkeuzes daarop werden afgestemd. Het eigenlijke werk startte buiten: reinigen, loszittend materiaal verwijderen, manueel schuren en waar nodig afbranden. Oude stopverf werd vervangen door nieuwe, volledig volgens voorschriften die specifiek voor erfgoedpanden gelden. Houtrot werd ter plaatse vakkundig hersteld, ontbrekende of onbruikbare stukken werden met hoge precisie door een lokale schrijnwerker gereconstrueerd. De gevels werden afgewerkt met Ralston Uniplex Extra, ideaal voor voeg- en betonwerk vanwege uitmuntende slijt- en kleurechtheid. De extra aandacht voor opbouw en hechting maakt dat het resultaat tot tien jaar zorgeloos zal meegaan.”

Opmerkelijk is dat, in overleg met de technische experte van Ralston, werd afgestapt van solventgedragen systemen. “Hoewel die vaak als sterker worden gezien door de oudere generatie, bleek uit proeven en praktijkervaring dat de nieuwste generatie watergedragen systemen flexibeler en duurzamer zijn, vooral bij sterk wisselende houttypes en in buitenlucht”, geeft Daisy Seghers ons nog mee.

Logistiek hoogstandje

De in totaal vier weken durende uitvoering vereiste een strakke coördinatie: leveringen, inzet van

stellingen, samenwerking met de schrijnwerker en snelle reacties op onvoorziene technische problemen. “Praktisch gezien ging er niets vanzelf”, blikt Andy terug. “Zelfs het bekomen van parkeervergunningen bij de stad vergde creatief schakelen, waarbij een geksheurende titel als 'portretschilder' soms de laatste deur opende waar klassieke aanvraagprocedures doorgaans stranden. Omdat alle partijen – eigenaar, uitvoerder, de technisch adviseur van Ralston, onze leverancier/groothandel Thiry Paints en alle specialisten aan hetzelfde touw trokken, zorgde dat niet alleen voor een technisch onberispelijk resultaat, maar kreeg het hele traject meteen een positieve dynamiek mee.”

Kwaliteit, kleur en karakter

Het einddoel werd ruimschoots behaald. “Het pand schittert opnieuw in zijn originele kleuren, wij zijn overtuigd van de lange levensduur van de afwerking en de eigenaar geniet van de meerwaarde die respect voor erfgoed biedt. De vernieuwde gevel springt meteen in het oog, en vormt opnieuw een sterk visueel anker in de wijk.” Met deze unieke aanpak werd opnieuw bewezen dat innovatieve producten, vakmanschap en partnerschap hand in hand gaan voor de restauratie van waardevolle stadsgezichten.

www.ralstoncolour.com www.cemco.be

Ralston Colour & Coatings
Russenweg 14
8041 AL Zwolle

+3138 42 11 00
info@ralstoncolour.com
www.ralstoncolour.com